

राज्यातील खाजगी विना अनुदानित शाळा किंवा
तुकडीमधील शिक्षक कर्मचा-यांची अंशतः अनुदानित
किंवा पूर्णतः अनुदानित शाळा किंवा तुकडीवर बदली
करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१९/प्र. क्र. ३४१/टीएनटी-१
चौथा मजला, विस्तारीत इमारत,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग, मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: १ एप्रिल, २०२१

वाचा:-

- १) शासन परिपत्रक क्रमांक: एसएसएन-२०१६/प्र.क्र.३२/टीएनटी-२, दिनांक २८.६.२०१६
- २) शासन अधिसूचना क्रमांक: संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र.३४१/टीएनटी-१, असाधारण क्र. १२२,
दिनांक ८.६.२०२०

प्रस्तावना:-

विना अनुदानित तत्त्वावरील शाळांमधून अंशतः/ पूर्णतः अनुदानित तत्त्वावरील शाळांमधील बदल्यांना मान्यता देताना विचारात घ्यावयाच्या अटी तसेच अशा बदल्या केल्यानंतर सदर शिक्षकांना अदा केल्या जाणा-या वेतनाबाबतची पद्धती व त्याबाबतची तरतूद दिनांक २८.६.२०१६ रोजीच्या शासन परिपत्रकात नमूद करण्यात आली आहे. परंतु सदर शासन परिपत्रकातील तरतूदी या महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील नियम- ४१ मधील तरतूदींना विसंगत असल्याचा मुद्दा उपस्थित करून दिनांक २८.६.२०१६ रोजीच्या शासन परिपत्रकाविरोधात मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे रिट याचिका क्र. ५३१३/२०१७ सह अन्य याचिका दाखल करण्यात आल्या होत्या.

विना अनुदानित तत्त्वावरील शाळांमधून अंशतः/ पूर्णतः अनुदानित तत्त्वावरील शाळांमधील बदल्यांबाबतच्या दिनांक २८.६.२०१६ रोजीच्या शासन परिपत्रकातील परिच्छेद- ३ मधील मुद्दा (५) (अ) व ५ (ब) अन्वये शिक्षकांच्या बदलीपूर्वी त्यांच्या वेतनाच्या अनुषंगाने विकल्प घेण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. मुद्दा ५ (अ) अन्वये विना अनुदानित तत्त्वावर शिक्षकाची नियुक्ती होऊन ५ वर्षांपेक्षा कमी कालावधी झाला असेल व अशा शिक्षकाची बदलीने अनुदानित शाळेवर नियुक्ती करावयाची असेल तर सदरहू शिक्षक ३ वर्षे शिक्षण सेवक म्हणून मानधनावर काम करण्यास तयार असल्याचा विकल्प घेण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. सदर मुद्दा ५ (अ) तसेच मुद्दा ५ (ब) मधील तरतूदी या महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील नियम ४१ मधील उप नियम ३ मध्ये बदली केल्या जाणा-या कर्मचा-यांच्या वेतनाबाबतच्या तरतूदींशी विसंगत असल्याचे स्पष्ट होते.

रिट याचिका क्र. ५३१३/२०१७ सह अन्य याचिका प्रकरणी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी दिनांक २५.४.२०१९ रोजी दिलेले आदेश तसेच उपरोक्त बाबी विचारात घेता विना अनुदानित तत्त्वावरील शाळांमधून अंशतः/ पूर्णतः अनुदानित तत्त्वावरील शाळांमधील बदल्यांबाबत महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील नियम ४१ मध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

त्यानुषंगाने शिक्षक संवर्गातील रिक्त पदांवर केवळ सेवाज्येष्ठतेचे पालन करून व विषयाची गरज विचारात घेऊन तसेच इतर अटींच्या अधीन राहून विना अनुदानित किंवा अंशतः अनुदानित शाळा/ तुकडीमधून अनुक्रमे अंशतः अनुदानित किंवा पूर्णतः अनुदानित शाळा/ तुकडीवर बदली करण्याबाबतची अधिसूचना दिनांक ८.६.२०२० रोजी प्रसिद्ध करण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेत नियम ४१ (१) (३) अन्वये बदली केलेल्या शिक्षकांना शासन वेळोवेळी निश्चित करेल त्यानुसार वेतन अनुज्ञेय राहिल, अशी तरतूद करण्यात आली आहे. त्यानुसार वेतन निश्चित करण्याची बाब तसेच दिनांक २८.६.२०१६ चे शासन परिपत्रक रद्द करून अधिसूचनेतील तरतूदी सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणण्यासाठी सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राज्यातील खाजगी विना अनुदानित किंवा अंशतः अनुदानित शाळा/ तुकडीमधील कार्यरत शिक्षक कर्मचा-यांची अनुक्रमे अंशतः अनुदानित किंवा पूर्णतः अनुदानित शाळा/ तुकडीमधील रिक्त पदांवर बदली करण्याबाबत महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील नियम ४१ मध्ये दिनांक ८.६.२०२० रोजीच्या शासन अधिसूचनेन्वये तरतूद करण्यात आली आहे. सदर तरतूदीच्या अनुषंगाने खालील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत:-

१. पूर्णतः अनुदानित शाळा/ तुकडी मधील रिक्त पदावर नियुक्तीकरिता, विषयाच्या गरजेनुसार अतिरिक्त शिक्षक समायोजनाने नियुक्तीसाठी उपलब्ध असूनही, अतिरिक्त शिक्षकांना समायोजित करून न घेता, विना अनुदानित किंवा अंशतः अनुदानित शाळेतून/ तुकडीतून अशा रिक्त पदावर बदली करण्याची उदाहरणे आढळून आली आहेत. त्यामुळे शासनावर आर्थिक बोजा वाढतो. अतिरिक्त शिक्षकांचे वेतन सार्वजनिक विश्वस्त निधीमधून दिले जाते. त्यामुळे त्यांचे समायोजन करण्यास शासनाने प्राथमिकता दिली आहे. त्यामुळे अशी बदली करण्यापूर्वी, महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) अधिनियम, १९७७ मधील कलम ५ (१) मधील तरतूदीच्या अनुषंगाने संबंधित व्यवस्थापन व शिक्षणाधिकारी/ विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांनी अतिरिक्त शिक्षक उपलब्ध नसतील याची खात्री करावी. अतिरिक्त कर्मचारी उपलब्ध असल्यास व्यवस्थापक वर्ग यांनी कोणत्याही कर्मचाऱ्याची बदली रिक्त पदावर करू नये.
२. शालेय शिक्षण विभागांतर्गत एकाच व्यवस्थापनाच्या विविध प्रकारच्या शाळा/ तुकडी, उदाहरणार्थ पूर्णतः अनुदानित, अंशतः अनुदानित, विना अनुदानित व स्वयं- अर्थसहाय्यित कार्यरत आहेत. स्वयं- अर्थसहाय्यित शाळांना शासनामार्फत कोणतेही अनुदान दिले जात नाही. तसेच भविष्यात देखील त्यांना अनुदान मिळणार नसल्याने, स्वयं अर्थसहाय्यित शाळांमधील कर्मचा-यांची बदली, व्यवस्थापनांनी विना अनुदानित/ अंशतः अनुदानित/ अनुदानित शाळा/ तुकडीवर करू नये. स्वयं- अर्थसहाय्यित शाळा/ तुकडीवर कार्यरत कर्मचा-यांचा संवर्ग स्वतंत्र ठेवण्यात यावा.

३. अशी बदली करण्यापूर्वी कर्मचा-याने सदर व्यवस्थापनाच्या विना अनुदानित/ अंशतः अनुदानित शाळेमध्ये अथवा तुकडीमध्ये कमीत कमी ५ वर्षे सेवा पूर्ण केलेली असावी.
४. प्राथमिक/ उच्च प्राथमिक/ माध्यमिक/ उच्च माध्यमिक शाळेत कार्यरत असलेल्या शिक्षकांची असमान पदावर बदली केल्यास वेतनश्रेणी वाढत असल्यास शासनावर आर्थिक भार वाढतो, तसेच वेतनश्रेणी कमी झाल्यास ते संबंधीत शिक्षकाच्या दृष्टीने अन्यायकारक आहे. त्यामुळे अशी बदली करताना प्राथमिक कडून उच्च प्राथमिक, उच्च प्राथमिक कडून माध्यमिक, माध्यमिक कडून उच्च माध्यमिक, उच्च माध्यमिक कडून अध्यापक महाविद्यालय अशी अथवा उलट क्रमाने असमान पदावर बदली करू नये.
५. रिक्त पदाच्या विषयाची गरज लक्षात घेऊन उपलब्ध कर्मचा-यांपैकी केवळ सेवाज्येष्ठ व्यक्तीची बदली अशा प्रकारे करता येईल.
६. अशी बदली रिक्त पदावरच करता येईल.
७. अशी बदली करण्यापूर्वी सदर शिक्षकाच्या नियुक्तीस प्रकरणपरत्वे शिक्षणाधिकारी अथवा विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांनी मान्यता दिलेली असावी. अशा प्रकारे वैयक्तिक मान्यता दिलेल्या विना अनुदानित/ अंशतः अनुदानित शाळा/ तुकडीमधील शिक्षकांनाच बदलीसाठी पात्र समजण्यात यावे. बदली केल्यानंतर विभागीय शिक्षण उप संचालक अथवा प्रकरणपरत्वे शिक्षणाधिकारी यांनी बदलीने केलेल्या नियुक्तीस पुन्हा वैयक्तिक मान्यता देणे आवश्यक राहिल. तशी वैयक्तिक मान्यता देताना व्यवस्थापनाने सर्व आवश्यक नियम व वरील अटी- शर्तीचे पालन केले असल्याची खात्री करावी. वैयक्तिक मान्यता झाल्याशिवाय बदलीच्या ठिकाणी वेतन अनुज्ञेय असणार नाही.
२. महाराष्ट्र खाजगी शाळांमधील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील नियम ४१ (१) (३) नुसार अशा प्रकारे बदली केलेल्या कर्मचा-यास, शासन वेळोवेळी निश्चित करेल त्यानुसार वेतन अनुदान देय राहिल, अशी तरतूद आहे. त्यानुसार अशा प्रकारे अनुदानित अथवा अंशतः अनुदानित शाळेत/ तुकडीवर बदली केलेल्या कर्मचा-यास त्याच्या नियमित वेतनानुसार अनुज्ञेय असलेले वेतन व्यवस्थापनाकडून देय राहिल. मात्र, सदर शाळा/ तुकडी अनुदानाच्या ज्या टप्प्यावर आहेत त्या टप्प्यानुसार वेतन अनुदान शासनामार्फत देय असेल, असा निर्णय शासनाने घेतलेला आहे. उदाहरणार्थ, २०% अनुदानित शाळा/ तुकडीसाठी संबंधीत कर्मचा-यांना नियमित वेतनानुसार अनुज्ञेय वेतनाच्या २०% अनुदान शासनामार्फत देय राहिल व उर्वरीत ८०% वेतन व्यवस्थापनाकडून देय राहिल.

३. वाचा-१ येथे नमूद केलेले दिनांक २८.६.२०१६ चे शासन परिपत्रक हे वाचा-२ येथील दिनांक ८.६.२०२० ची शासन अधिसूचना अस्तित्वात आल्यापासून अधिक्रमित झाल्याचे समजण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०४०११५१४०४७४२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(इम्तियाज काझी)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
३. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
४. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. विभागीय शिक्षण उपसंचालक (सर्व)
६. शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) (सर्व)
७. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) (सर्व)
८. शिक्षणाधिकारी (निरंतर) (सर्व)
९. शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई (उत्तर/ दक्षिण/ पश्चिम), मुंबई
१०. प्रशासन अधिकारी, महानगरपालिका/ नगर परिषद/ नगर पंचायत (सर्व)
११. सर्व सह सचिव/ उप सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. निवडनस्ती (टीएनटी-१)